

รายงานผลการจัดการเรียนการสอนแบบ ACTIVE LEARNING

รหัสวิชา 0102437 การท่องเที่ยวโดยชุมชน
(Community-based Tourism)

ผู้สอน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชลลดา แสงมณี ศิริสาธิตกิจ

ภาคการศึกษาที่ 1/2568

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ
ปัญญา จริยธรรม นำการพัฒนาคนและสังคม

รายละเอียดของรายวิชา
หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. รหัส ชื่อรายวิชา จำนวนหน่วยกิต รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน รายวิชาที่เรียนพร้อมกัน และคำอธิบายรายวิชา

0102437 การท่องเที่ยวโดยชุมชน 3(2-2-5)
(Community-based Tourism)

บุรพวิชา : ไม่มี

ควบคู่ : ไม่มี

คำอธิบายรายวิชาภาษาไทย ความหมาย ขอบข่าย ความสำคัญ ประเภท พัฒนาการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน แนวทางและรูปแบบการประกอบการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตลอดจนกระบวนการส่งเสริมและพัฒนากิจการท่องเที่ยวโดยชุมชน การเปรียบเทียบการท่องเที่ยวโดยชุมชนกับการท่องเที่ยวกระแสหลัก และฝึกปฏิบัติโดยวิเคราะห์กรณีศึกษา

คำอธิบายรายวิชาภาษาอังกฤษ Definitions, scope, significance, types, development, concepts and theories relating to community-based tourism; methods and patterns of community-based tourism business as well as processes on promotion and development for community-based tourism; comparison of community-based tourism and mass tourism by analyzing case study and practicing

2. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาชุมชน

- ☐ ศึกษาทั่วไป
- ☐ วิชาพื้นฐานเฉพาะด้าน
- ☐ วิชาเอกบังคับ
- ☒ วิชาเอกเลือก
- ☐ วิชาโท
- ☐ วิชาเลือกเสรี

3. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้/มีความสามารถ/สมรรถนะที่ต้องการด้านต่าง ๆ

1.1 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย ขอบข่าย ความสำคัญ ประเภท พัฒนาการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน

1.2 มีความสามารถและทักษะในการคิดวิเคราะห์แนวทางและรูปแบบการประกอบการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตลอดจนกระบวนการส่งเสริมและพัฒนการท่องเที่ยวโดยชุมชน การเปรียบเทียบการท่องเที่ยวโดยชุมชนกับการท่องเที่ยวกระแสหลัก ด้วยการฝึกปฏิบัติโดยวิเคราะห์กรณีศึกษา

1.3 มีเจตคติที่ดีต่อการท่องเที่ยวบนฐานชุมชน ที่อยู่บนฐานทุน ความรู้ ทรัพยากร และผลผลิตของชุมชน

4. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน

อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชลลดา แสงมณี ศิริสาธิตกิจ
อาจารย์ผู้สอน	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชลลดา แสงมณี ศิริสาธิตกิจ

5. ภาคการศึกษา/ ชั้นปีที่เรียน

ปีการศึกษา 2568/ภาคการศึกษาที่ 1/กลุ่มผู้เรียน S101 (นิสิตหลักสูตรการบริหารและพัฒนาชุมชน ชั้นปีที่ 3)

6. สถานที่เรียน

มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา

หมวดที่ 2
แผนการสอน

สัปดาห์ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้	ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ		
1-4	แนะนำรายวิชา การเรียนการสอน การวัด/ประเมินผล เอกสาร/ตำรา ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการท่องเที่ยว โดยชุมชน - กำเนิดและพัฒนาการการท่องเที่ยวโดยชุมชน - ความหมายของการท่องเที่ยวโดยชุมชน - องค์ประกอบของการท่องเที่ยวโดยชุมชน - หลักการของการท่องเที่ยวโดยชุมชน - ประเภทของการท่องเที่ยวโดยชุมชน - ขอบข่ายของการท่องเที่ยวโดยชุมชน - ความสำคัญและประโยชน์ของการท่องเที่ยวโดยชุมชน - ข้อควรคำนึงในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน - ผลกระทบของการท่องเที่ยวโดยชุมชน	8	8	- มคอ.3 - การบรรยาย - การอภิปราย - สื่อ PowerPoint - วิดีทัศน์ - กิจกรรม	ผศ.ดร.ชลลดา แสงมณี ศิริสาธิตกิจ
5-8	แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว โดยชุมชน - แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน - แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	8	8	- การบรรยาย - การอภิปราย - สื่อ PowerPoint - วิดีทัศน์ - กิจกรรม	ผศ.ดร.ชลลดา แสงมณี ศิริสาธิตกิจ

สัปดาห์ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้	ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ		
	- แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม - แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ - แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับอัตลักษณ์การท่องเที่ยว				
9	สอบกลางภาค				
10-11	การประกอบการและการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน - การเปรียบเทียบการท่องเที่ยวโดยชุมชนกับการท่องเที่ยวกระแสหลัก - กรณีศึกษาการท่องเที่ยวโดยชุมชน - แนวทางและรูปแบบการประกอบการท่องเที่ยวโดยชุมชน - จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของการท่องเที่ยวโดยชุมชน - กระบวนการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน - เทรนด์การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศไทย	4	4	- การบรรยาย - การอภิปราย - สื่อ PowerPoint - วิดีทัศน์ - กิจกรรม	ผศ.ดร.ชลลดา แสงมณี ศิริสาธิตกิจ
12-14	ชุมชนต้นแบบการท่องเที่ยวโดยชุมชน - องค์ประกอบของความสำเร็จในการทำการท่องเที่ยวโดยชุมชน - กระบวนการในการเตรียมความพร้อมชุมชนในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน - กรณีตัวอย่างชุมชนต้นแบบการท่องเที่ยวโดยชุมชน	6	6	- การบรรยาย - การอภิปราย - สื่อ PowerPoint - วิดีทัศน์ - กิจกรรม	ผศ.ดร.ชลลดา แสงมณี ศิริสาธิตกิจ

สัปดาห์ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียน การสอน สื่อที่ใช้	ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ		
15-16	นำเสนอผลการศึกษาเฉพาะกรณี	4	4	- การบรรยาย - การอภิปราย - สื่อ PowerPoint - วิดีทัศน์ - การนำเสนอผล การศึกษาเฉพาะ กรณี	ผศ.ดร.ชลลดา แสงมณี ศิริสาธิตกิจ
17	สอบปลายภาค				
18					
รวม		30	30		

หมายเหตุ รายวิชานี้มีการลงพื้นที่ศึกษาข้อมูลภาคสนามจากสถานการณ์จริง โดยมีการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก (Active Learning) ไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของระยะเวลาทั้งหมดของรายวิชา ตลอดจนใช้ชุมชนเป็นฐานในการพัฒนาการเรียนการสอน และเป็นรายวิชาที่เชื่อมโยงกับการสร้างนวัตกรรมสังคมในชุมชนและส่งเสริมทักษะผู้ประกอบการของผู้เรียน

หมวด 3

กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ ACTIVE LEARNING

หลักการจัดกิจกรรม

กิจกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การศึกษาวិเคราะห์และการเรียนรู้แบบ Active Learning ที่เน้นชุมชนเป็นฐานในการพัฒนาการเรียนการสอนในที่นี้ ได้แก่ กิจกรรมการศึกษาภาคสนามแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนที่เน้นการศึกษาวิเคราะห์และการเรียนรู้แบบ Active Learning ที่ใช้ชุมชนเป็นกรณีศึกษาอันนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน ทั้งนี้ในการศึกษาจะคำนึงถึงความปลอดภัยของนิสิตเป็นสำคัญ โดยขณะศึกษาข้อมูลภาคสนาม นิสิตจะทำการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับกิจกรรม หลังจากนั้นนิสิตต้องทำงานที่ได้รับมอบหมาย เช่น ชิ้นงาน การนำเสนอผ่านสื่อในรูปแบบต่าง ๆ และการบรรยาย เป็นต้น ตลอดจนการอภิปรายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนิสิตกับอาจารย์ ทั้งนี้งานที่มอบหมายจะขึ้นอยู่กับกิจกรรมเป็นสำคัญ

กิจกรรม

กิจกรรม การศึกษาภาคสนามแหล่งท่องเที่ยวชุมชนที่นำไปสู่การสร้างนวัตกรรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวโดยชุมชน

1. จุดประสงค์การเรียนรู้

1) เพื่อให้นิสิตมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาภาคสนามแหล่งท่องเที่ยวชุมชนที่นำไปสู่การสร้างนวัตกรรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวโดยชุมชน

2) เพื่อให้นิสิตสามารถสร้างนวัตกรรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้

2. ระยะเวลา

- สัปดาห์ที่ 2-16 ของภาคการศึกษา ตามวันเวลาที่นิสิตสะดวกและไม่กระทบต่อการเรียนรายวิชาอื่น ๆ

3. ชุมชนที่ใช้เป็นฐานการเรียนรู้แบบ Active Learning

- ชุมชนที่ใช้เป็นฐานการเรียนรู้แบบ Active Learning มีทั้งหมด จำนวน 10 ชุมชน ซึ่งเป็นชุมชนในพื้นที่จังหวัดสงขลา พัทลุง สตูล ตรัง และนราธิวาส ได้แก่

- 1) ชุมชนอำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง
- 2) ชุมชนบ้านตะโล๊ะไผ่ ตำบลปากน้ำ อำเภอละงู จังหวัดสตูล
- 3) ชุมชนบ้านภูเขาทอง ตำบลภูเขาทอง อำเภอสุคีริน จังหวัดนราธิวาส
- 4) ชุมชนตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
- 5) ชุมชนตำบลทุ่งนารี อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง
- 6) ชุมชนบ้านมดตะนอย อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง
- 7) ชุมชนบ้านคลองแดน ตำบลคลองแดน อำเภอรโนด จังหวัดสงขลา
- 8) ชุมชนอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา
- 9) ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงสวนเทพยา ตำบลป่าขาด อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา
- 10) ชุมชนตำบลกงหรา อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง

จากการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ทำให้ได้งานการศึกษาภาคสนามแหล่งท่องเที่ยวชุมชนที่นำไปสู่การสร้างนวัตกรรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวโดยชุมชน จำนวน 10 เรื่อง ที่เชื่อมโยงกับชุมชนที่ใช้เป็นฐานการเรียนรู้ ได้แก่

- 1) การพัฒนาสื่อสร้างสรรค์การท่องเที่ยว อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง
- 2) การพัฒนาสื่อดิจิทัลเพื่อส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยว บ้านตะโล๊ะไผ่ ตำบลปากน้ำ อำเภอละงู จังหวัดสตูล
- 3) การพัฒนาสื่อสร้างสรรค์การท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านภูเขาทอง ตำบลภูเขาทอง อำเภอสุคีริน จังหวัดนราธิวาส
- 4) การพัฒนาสื่อดิจิทัลส่งเสริมการท่องเที่ยว ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
- 5) การพัฒนาสื่อเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวตำบลทุ่งนารี อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

6) การพัฒนาสื่อสร้างสรรค์การท่องเที่ยวโดย ชุมชนบ้านมดตะนอย อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

7) การพัฒนาสื่อสร้างสรรค์การท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านคลองแดน ตำบลคลองแดน อำเภอรือโนด จังหวัดสงขลา

8) การพัฒนาสื่อสร้างสรรค์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตามรอยบ้านเกิดหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด อำเภอสติงพระ จังหวัดสงขลา

9) การพัฒนาสื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงสวนเทพพยา ตำบลป่าขาด อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

10) การพัฒนาสื่อสร้างสรรค์เพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลงหรา อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง

4. เนื้อหา/สาระสำคัญของการเรียนรู้

- เนื้อหา/สาระสำคัญของการเรียนรู้ ได้แก่ การเรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวชุมชนที่นำไปสู่การสร้างนวัตกรรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่เชื่อมโยงสู่การปรับประยุกต์ใช้ในการบริหารและพัฒนาชุมชนได้

5. สื่อการเรียนรู้

- การบรรยาย
- สื่อ PowerPoint
- วิดีทัศน์
- ตัวชี้งาน

6. กระบวนการจัดการเรียนรู้

- กระบวนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ การให้ความสำคัญกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้นิสิตมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาภาคสนามแหล่งท่องเที่ยวชุมชนที่นำไปสู่การสร้างนวัตกรรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่เชื่อมโยงสู่การปรับประยุกต์ใช้ในการบริหารและพัฒนาชุมชนได้ โดยนิสิตจะทำการศึกษาข้อมูลในประเด็นต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การสร้างชิ้นงาน หลังจากนั้นนิสิตจะต้องส่งตัวชี้งานฉบับสมบูรณ์ พร้อมการตอบคำถามในประเด็นต่าง ๆ โดยนิสิตสามารถพัฒนาชิ้นงานได้ตลอดเวลาในช่วงเวลาที่นิสิตมีเวลาว่างและไม่กระทบต่อการเรียนรายวิชาอื่น ๆ ตั้งแต่สัปดาห์ที่ 2-16 ของภาคการศึกษา และในช่วงเวลาดังกล่าวนิสิตสามารถขอคำปรึกษาจากอาจารย์ได้ตลอดเวลา นอกจากนี้อาจารย์ผู้สอนมีการติดตามความก้าวหน้าของงานเป็นระยะ ๆ เพื่อคอยให้คำปรึกษาและคำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชิ้นงาน หลังจากนั้นจะเป็นการนำเสนอชิ้นงาน ตลอดจนการอภิปรายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนิสิตกับอาจารย์ รวมถึงการส่งตัวชี้งานฉบับสมบูรณ์

7. นวัตกรรม

- นวัตกรรมที่ได้จากการศึกษาภาคสนามแหล่งท่องเที่ยวชุมชนที่นำไปสู่การสร้างนวัตกรรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนการท่องเที่ยวโดยชุมชนมี จำนวน 10 เรื่อง ได้แก่

1) การพัฒนาสื่อสร้างสรรค์การท่องเที่ยว อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง

- 2) การพัฒนาสื่อดิจิทัลเพื่อส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยว บ้านตะโละไส ตำบลปากน้ำ อำเภอละงู จังหวัดสตูล
- 3) การพัฒนาสื่อสร้างสรรค์การท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านภูเขาทอง ตำบลภูเขาทอง อำเภอสุคริน จังหวัดนราธิวาส
- 4) การพัฒนาสื่อดิจิทัลส่งเสริมการท่องเที่ยว ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
- 5) การพัฒนาสื่อเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวตำบลทุ่งนารี อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง
- 6) การพัฒนาสื่อสร้างสรรค์การท่องเที่ยวโดย ชุมชนบ้านมดตะนอย อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง
- 7) การพัฒนาสื่อสร้างสรรค์การท่องเที่ยวชุมชนบ้านคลองแดน ตำบลคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา
- 8) การพัฒนาสื่อสร้างสรรค์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตามรอยบ้านเกิดหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา
- 9) การพัฒนาสื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงสวนเทพหย้า ตำบลป่าขาด อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา
- 10) การพัฒนาสื่อสร้างสรรค์เพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลงหรา อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง

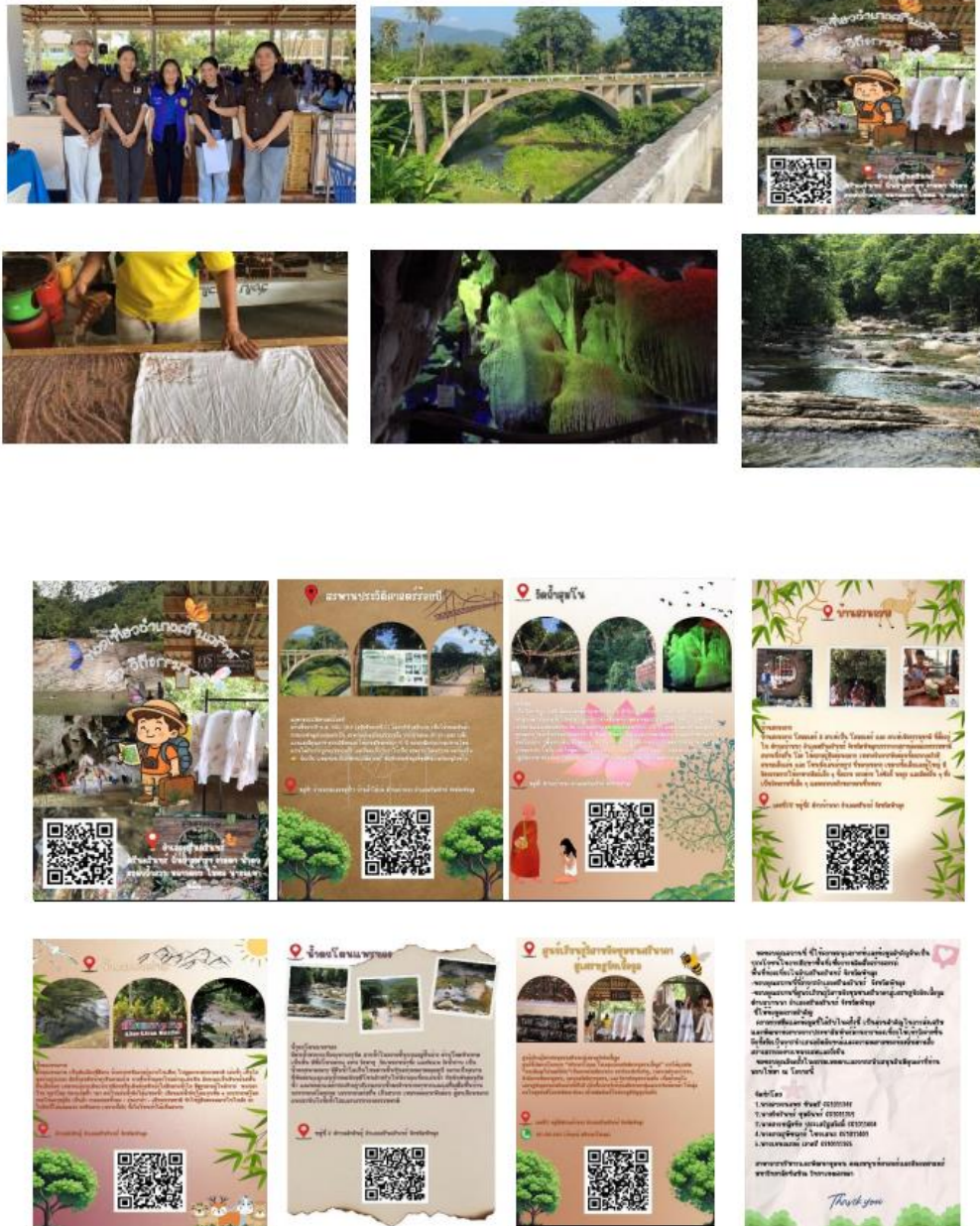
ตัวอย่างภาพประกอบ “ชิ้นงานนวัตกรรม”

ภาพ การพัฒนาสื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงสวนเทพหย้า ตำบลป่าขาด อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

ปัญญา จรรย์ธรรม นำการพัฒนามนุษย์และสังคม

ภาพ การพัฒนาสื่อสร้างสรรค์การท่องเที่ยว อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง

ภาพ การพัฒนาสื่อดิจิทัลเพื่อส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยว บ้านตะโละไส ตำบลปากน้ำ อำเภอละงู จังหวัดสตูล

ภาพ การพัฒนาสื่อดิจิทัลส่งเสริมการท่องเที่ยว ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

ภาพ การพัฒนาสื่อเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวตำบลทุ่งนารี อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

8. เกณฑ์การประเมิน

- เกณฑ์การประเมิน ได้แก่ การประเมินจากพฤติกรรมการมีส่วนร่วม การนำเสนอ การตอบข้อซักถาม และตัวเล่มเอกสารฉบับสมบูรณ์

9. ข้อเสนอแนะหลังจัดกิจกรรม

- ในการนำเสนอในรูปแบบวีดิทัศน์ หากนิสิตได้รับการอบรมเกี่ยวกับเทคนิคการบันทึกภาพและการตัดต่อวีดิทัศน์ จะเป็นการเสริมสร้างศักยภาพและทักษะให้กับนิสิตมากยิ่งขึ้น